

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Május' 7-dikén 1819.

Belgium.

Azon tizenegy személlyek között, kik, mint a' Sándor Császár ellen forraltatott összeesküvés' részesei, fogságban vannak, ötön, Aprilis' 24-dikén Esköttekből álló ítélőszék etejébe állítottak, úgy mint: Piger Claudius András, Csávásmester, 26 esztendő; Berth Xavér Ferentz, Boráros, 41 esztendő; Dieriks Ferentz, Szénhordó, 35 esztendő; Pouillot Adolf, kinek Lacroix neve is van, régen Frantziánál szolgált Belga ember, 33 esztendő; Buchoz Lajos, Eizetáros, 30 esztendő. Dieriksén kívül mind Frantziák. A' más hatról már más izben megemlítettük, hogy ötöt az elővizsgálódó Birák elbolsátottak: a' hatodik pedig, ki egy *Laborde* nevű régi Frantzia tiszt, úgy állott láb elől, hogy semmi nyomát nem találják.

Az ellenek intéztetett vád' aktáiban ezek mondatnak rollok: Tavaly Julius' vége vagy Augustus' eleje felé, midőn az Aachen Congressusnak 's a' Monarkhák oda való összeegyülekezésének híre Belgiumban közönségessé lett, *Laborde* nevű volt Frantzia Tiszt, a' ki magát a' *Vandamme*' Adjutánsának lenni mondotta, 's mint látszott politikai okok miatt hagyta vala oda Frantzia Országot, Brüsszelben való mulatása alatt egy plánumot dolgozott ki, mellynek vakmerő hátrása ugyan neveltséges, de azonban tsak egy részint való végrehajtása is megzavarhatta volna a' közönséges tse-

dességet. Legelőbb Pigerrel közlötté plánumát. Plánumjoknak végrehajthatását tsak az által találták gátoltatni, hogy pénzek nem volt. Berth megígérte nékiek, hogy ő pénzt fog szerezni: de nem állhatván szovának, ekkor fére tették célzássokat, hanem Oktober' 14 utolsó napjaiban, akkortáiban, mikor Sándor Császár Párisba Belgiumba vette útját, ismét elővették. Ekkor valami Dieriks nevűvel közlötték plánumjokat, ki a' hátrászelezen külömbkülömb Contrebandos emberekkel esmerettséghben élt. Ez ajánló leveleket adott Pigernek, Boussében lakó, Gandry nevű kortsmároshoz, hogy szerezzen össze néhány alkalmas ifjakat, kiknek a' plánum' végrehajtásában hasznokat lehessen venni.

A' mi Pouillotot illeti, úgy látszik, hogy Oktober' 20 és 26-dik napjai között már ő is részese volt az összeesküvésnek. A' bizonyos, hogy Nov. 3-dikán Buchozhoz menvén, megbeszélte néki azt, a' mi előtte tudva volt, 's ők még azon napon nyilatkoztattak az Elöljáróknál az összeesküvésről, kik által megintettek, hogy a' dolgot titokban tarván szemeket az összeeskültrekről le ne vegyék, 's a' mi történni fog, mindent bejelentsenek.

November' 7-dikén újabb irást készítettek Pouillot és Dieriks 's még hatósabb hangon mint az előbbeni volt, Gaudryhoz a' kortsmároshoz, az eránt, hogy pénzt szerezzen. A' levelet Pigernek adták, hogy elvigye 's minthogy Piger egy kevéssé szegény és

rangyes ember volt, Pouillot husz Frankot adott néki úti költségül, 's hogy a' Contrebandos emberek előtt annál nagyobb tekintete lehessen, Berth kaputot 's pistolyokat adott néki. Mind ezek mellett egy páltzát is adott Pouillot a' kezébe, melynek gombja a' Bonaparte Napoleon fejét ábrázolta, 's erre nézve jól a' szivére kötötte Pouillot Pigernek, hogy ezen Napoleon fejü páltzát, hogy a' Gaudry 's barátjai bizodalnokokat annál inkább megnyerhesse, nékiek megmutatni el ne mulassa.

Nov. 8-dikán Bousse felé útnak indult Piger és oda 10-ikben délben megérkezett: hanem Gaudryt, ki onnét Binchy tájékára költözött vala által, meg nem találván, a' levelét Gaudrynak valami hugára bizta, hogy szolgáltatassa kezéhez, ő pedig Monsha vette útját, a' hol 11-dikben elfogott.

Az alatt, míg Piger ezt az útat tette, Buchhoz és Pouillot Brüsszelben pistolyoknak, puskapornak, 's egyéb efféléknek felvásárlásában foglalatoskodtak, azért, mint magok erősítik, hogy az özszeesküdtöket annál bátrabbakká tegyék. A' vásárlottakat Pouillotnál rakták-le. Meg van mutatva, hogy Pouillot tudokra adatta a' maga czimborájának, hogy néki fegyverei vagynak, mellyeknek, ha szükség kívánandja hasznolat vehetik. Sőt ugyan ő a' több czimborás társoknak verbuálásán is iparkodott. — Ugyan ezen napon (9-dikben) történt, hogy Berth, a' ki Pigernek, az ő Gaudryhoz lett küldetésekor pistolyokat 's kaputot adott vala, ezen küldetést minden környülállásaival egyetemben egy előkelő embernek megbeszélte, e' pedig az egész dolgot egy más nagy Főnek bejelentette, melly után azonnal szorosabb tudakozódások tétettek 's a' részeseknek özszezfogdotatása 10dikben elkezdődött.

A' dolog azonközben nagyon özsze-szöve füzve van; a' részesek ugyan többire mind megvállják a' mik történtek, de egygyik a' másakra hatolnak; azok, a' kik elárultattak, annak megmutatásán iparkodnak, hogy éppen magok az árulók (a' denunciánsok) lettek volna legjobban rajta, hogy az özszeesküvés végrehajtdjék; ezek pedig azzal mentik magokat, hogy ők elárulták az özszeesküdtöket, következésképpen csak azért dolgoztak, vagy mutatták hogy dolgoznak annak végrehajtatásán, hogy a' valóságos bünösöket annál inkább szemén tartassák.

Frantzia Ország.

Metz mellett Montignyben nagy veszekedés történt a' lakosok és a' Helvétus katonák között. Számos emberek megsebesedtek, melyre nézve oly kérelem érkezett a' Metzi lakosoktól a' Követek' kamarájához, hogy ha jónak találja, kérje a' Királyt, hogy a' Helvétus Regementeket mind botsássa-el a' maga szolgálatjából.

A' Persa Nagy Követ Aprilis' 21-dikén Párisból útnak indult London felé.

Egy Párisi levélben a' jelentetik *Stockholmi* magános tudósítások után, hogy Svétziának belső részén egy oly várat építenek, melly, ha a' szükség kívánni fogja, a' Svétziai armádának mind első magazinumul mind pedig oltalmazó erősségül, 's ellökppen Svétzia' függetlenségének minden külső megtámadtatás ellen legfőbb oltalmazó bástyaúl szolgáljon. Ez a' Vár a' Mener- és Weter-tavak között építették; meg-fér benne 100,000 embereknek kívántató tartalék fegyveren 's minden féle, ágyú-öntő, 's egyéb hadi készületeken kívül 50,000 ember. Ezen tudósítás szerént most Májusban fogtak volna hozzá a' vár' építéséhez. Igy, háborunak kiültésével Svétzia kiállíthat 100,000 fegyverceket.

A' Frantzia Országí mostani gondolkodás módját kevés szóval így fejezti ki egy Frantzia író: — „Mennyire elhatalmaztak Párisban a' liberalis ideák, megítélhetni abból, hogy a' Dámák, kalapot a' *la Bolivár*, öltözeteket *Couleur à la Champ d' Assyle*, 's felső ruhát *Couleur d' independance* viselnek.“ — „Azt, hogy mennyire elhatalmaztak itt a' liberalis ideák, így szoll egy más író, valamivel jobbatkan' meg lehetne abból itélni, hogy a' Párisban kijövő Minervának 10,000 előfizetőji vannak (ha igaz).“

* * *

Végezte a' Minister Deserre' beszédének, melly a' XXXV-dik számú M. Kurir' 280 - dik levéllapján félbenmaradt: —“

„A' Religiót a' mi törvényeinknek ítélőbirói pallosával felfegyverkeztetni, annyi, mint annak nagy erejéről elefejelteni. Mi az ember, ez a' gyenge, ez az indulatos teremtés, hogy a' maga karját a' Mindenhatónak segedelműl ajánthassa? A' Mindenható' erejét akarja-e ekképpen magának tulajdonítani, vagy a' maga gyenge erejét akarja a' Mindenhatónak költsönözni? Ezen üres magavetiség mind eddig igen nagyon kimutatta magát: a' lefolyt Századok 's a' Történetírások eléggé beszélik azokat a' véres történeteket, mellyek ezen emberi magavetiségnek reszultatumai valának. Őseinknek ezen ősvényeiken akarunk-e mi is menni? Vagy talám azt hiszszük magunk felől, hogy már semmi olyan részrehajlás' lelke nem uralkodik köztünk, melly a' maga tulajdon-ügyét akarná védelmezni, vagy megnyerni, midőn azt mutatja, hogy a' Religió'nak ügyét védelmezi. Pedig ki kezekedik nélkülnk a' jövődőért? vagy ki, tsak a' jelenlévőért is? Esmerjétek-meg tehát Uraim annak a' jóvállásnak, hogy a' Religió'nak megbántóji ellen büntetést határozzunk,

's a' melly ellen én ezen beszédemmel viaskodok, valmerő bátorságát 's veszedelmességét; esmerjétek-meg: Hogy ennek jóvállói oda czéloznak, hogy egy Polgári törvényt a' maga Országából kitalhassanak, azért, hogy az által az Isteni törvények' Országába belékössenek; Hogy minden törvény, melly a' maga határai között felséges és független, azonnal tyrannus leszzen, mihellyest önnön határain kívül lépik; Hogy a' Polgári törvények nem szolgálhatnak regula gyanánt abban, a' mi a' Religió'jé, a' nélkül, hogy magok irreligiosusokká ne legyenek, és; Hogy abban az esetben, ha egygyik törvénynek a' másikért fegyvert kell fogni, hogy ennek principiumajit 's Dogmáit védelmezze, akkor az Isteni törvényt illeti, hogy az emberi törvényeket 's az embereket magokat is, a' kik ezeket tsinálták, védelmezze. —

„Ugy itélek, hogy ezen gondolatok elégségesek arra, hogy azt a' jobbitást, melly abban állana, hogy a' Religio nerezett a' törvény czikkelybe tételődjékbe, vissza vessük. A' mi engem' illet, én azokat, kik ezen dologra nézve vélelem egyformálag meggyőzöttetve nintsenek, arra kérem, hogy adjanak törvénytévő szökeinknek elejikkbe meghatározott rendszabásokat, 's mondják-meg nékiik meghatározott módon, hogy mit értenek ezen szón: Religio? A' mindenféle *Positiva*, az az, a' *Revelata Religiókat* akarjátok-e érteni? Az én eddig való egész beszédem czélja, Uraim, még egyszer elmondom, e' vala, hogy megmutassam, hogy — mivel a' *Positiva* vagy a' *Revelata Religiók*, a' magok valódi minémüségék szerént Hit-tudományokat, Dogmákat, 's Egyházi szokásokat foglalnak magokban — erre nézve az a' törvény, mellyet ti ezen tekintetben hozni akarnátok, mind ezekre a' Religiókra nézve tyrannusi 's felettébb vallástalan (irreligiosus) lenne. Ha pedig azt akar-

nátok, hogy nem ezeket a' Revelata Religiókat, hanem valamely mind ezeken felül-lévőt, valamely mind ezen uralkodót, olyant a' melly mind ezekkel közönséges, egy szóval, hogy valamely abstracta philosophusi Religiót kelljen érteni: erre így felelek, hogy a' törvénybe egy illy meghatározatlan szót betenni, nagyon veszedelmes lenne, minthogy a' Birák és Esküttek semmitől meg nem tudhatnák azt bizonyosan, hogy ezen philosophusi Religióról, vagy pedig a' Revelata Religióról közönségesen, avagy különösen valamelyikről legyen szó, vagy hogy melyik Religiót sértette-meg az író, vagy közönségesen szollván a' bűnös, lat ezen büntetésért meg kellene ítélni. Ez által sokkal nagyobb 's veszedelmesebb következésü bizontalankodásoknak tétetődnének ki az ítélőbírák, mint a' melyeket némelly Orátoraink, ez ellen: *Közönséges Morál*, felhoztak. Igen is igaz az, hogy a' meghatározott Politikai Dogmákon kívül a' közönséges just illető minden féle állításoknak vitatások által való megvizsgálására szabadságunk van; és én örömmel megújítom itt azon szavakat, mellyeket egy jó polgárnak 's egyes szívü Képviselőnek, Keratry Urnak szájából kijőni hallánk: „Nékünk ígyszol, la ő, vagynak olyan meghatározott Politikai Dogmáink, mellyeket minden Frantzia tisztelni, megtartani, követni tartozik: de nintsenek ám olyan Religiói Dogmáink, mellyek minden Frantziákkal közönségesek volnának. Mi törvényeket tsináltunk a' végre, hogy a' minnyájunkal közönséges Politikai Dogmákat bátorságosokká tehessük: de törvényeket nem tsinálhatunk ám a' végre, hogy ezek által Religiói Dogmáinknak tiszteletet szerezhessünk, a' mellyek nem minden Frantziákra nézve bírnak kötelező erővel.“ — Az ezen szavakból való következés minnyájunkat eléggé megvilágosíthat; 's ebből az előttem beszélt Orá-

tor Lainé Ur' ellenvetése is megfejtethetik, tudni illik, hogy miért történhetik az, hogy mi, a' nyomtatási törvényekben a' politikai intézetekről jobban gondoskodunk, mint a' Religiót illetőkről.

„Már most, minekutánna egy megjobbítás ellen, melly által a' *Religió*nak a' törvénybe való betéttetése javasoltatott, elég sokáig tusakodtam volna, következik, hogy az ellen a' megjobbítás ellen is tusakodjék, melly által a' javasoltatik, hogy még ezen nevezetet is hagyjuk-ki a' törvényből: *Közönséges Morál*. —

„Ezen szót *Morál*, minden ember érti; ennek nyilvánosságos értelme van: mihelyest pedig őtet így magában jól értjük, könnyu leszzen ekképpen összefoglalva is megértenünk: *Közönséges Morál*. Ez az a' Morál, mellyet a' lelkiesség és okosság valamint minden népeknek úgy egygyen egygyen minden embereknek kinyilatkoztat, mivel hogy őket minnyájok annak Isteni szerzőjétől a' magok lételjekkel egygyütt kapták. Ez a' Morál egy idejű a' Státusoknak összeszerkeztetődéscikkel, „mivel hogy semmi ilyen összeszerkeztetődést semmi egyesületet nem gondolhatunk, nem képzelhetünk, Isten nélkül, ki a' jót megjutalmazza, a' rosszat megbünteti, napjaink' szerzője eránt való tisztelet nélkül, a' gyermekeknek az idősök eránt viseltető nyájas szeretetjék nélkül, a' Fejedelem eránt való hűség nélkül, haszeretet nélkül, egy szóval, azon jó tselekedetek nélkül, mellyeket minden népeknél feltalálunk, 's a' mellyek nélkül minden népeknél meghatározott sorsa az, hogy semmivé legyenek.“ A' Történetírás megtanít bennünket arra, hogy a' különbözőkülömb Religiói gyakorlatok melly időszakaszokban állottak-fel a' népek között; még arra is név szerént megtanít, hogy melyiknek ki volt felalítója, szerzője: de azt nem mondja-meg

án, hogy a' Morál melyik időszakaszban vette kezdetét, azért, mivelhogy a' Morál minden Positiva Religiónknál régibb, 's mivelhogy ezeknek származások előtt tsak maga egyedül volt a' népek' Religiója. Alár melly babonáskodásba került is, akármelly báromi állapotra jutott vagy juthatott is valaha valamely nép, a' tsakugyan soha nem történt, hogy ezen Közönséges Morálnak, ezen Eredeti Religiónak minden megszenteltetett jelei kitérőltettek volna belőlle; 's helyreállítása mindenkor lehetséges volt. Menél jobban *sanctionálta* valaha valamely Religió ezt a' mindenekkel közönséges Morált, annál szentebb volt ő, 's a' Keresztyénségé az a' hálhatatlan ditsőség, hogy ő vitte azt, tisztaságának 's felséges tekintetének legmagasabb grádsára. A' Közönséges Morál tehát nem új dolog, nem tünemény a' nemzetek lözt; és én megvallom, hogy meg nem foghatom, hogy honnét vehesse magát az ezerránt való kételkedés. Vannak olyan elnyomattatás által okoztatott keserűségek, mellyek ezen Morális érzékenységet (vagy az ezen Moráltól származó érzéseket) nagyon gyengítik: de tsakugyan soha ki nem irtják egészesen. Tegyükfel egy esetet, azt tudniillik, hogy valamely Tyrannus valamely Országot sok ideig elnyomva tartott. Ha már most, a' hosszas szolgaság' kebeléből, egy eddig esmeretlen ember egyszerre felserkénvén, magát hazájafjaiért kiteszi, az igazság és szabadság mellett legelőbbször megszollal: ezen ember ily módon egyszerre a' haza' ditsőségévé lesz, 's a' Közönséges Morál megboszszulójának, Organumának lenni hirdettetik; neki minden szívek elejibe sietnek, 's a' Tyrannismusnak a' fundamentoma is megrázódik. (Ezen szavaknak hallására hirtelen sok Képviselek Lainére vetették szemeciket, minthogy ő volt az, a' ki 1814-ben, az akkori törvényhozó gyűlés-

ben, Napoleon ellen ki kelni mérészlett). Ilyen jelckből esmeri-meg az ember a' Közönséges Morált; ez a' nemzetek' legfőbb öröksége, legbetesebb kintse, és ez minden fele jóságos tselekedetek, áldozat-lételek, 's minden hazafiúi elszánások által gazdagabittatik megszűnés nélkül; minden jó polgárnak kötelessége ezt anniyial nevelni, a' mennyi tőlle hitelik; a' Hérosi lélekkel bírók pedig nem esmernek mértéket ennek öregbitésében. Frantzia Ország gazdag ezca kintsnek dolgában, 's készen van arra, hogy magát még jobban is meggazdagítsa; és ha ti, a' ti törvényeitek által a' Közönséges Morált minden megtámogatások ellen megoltalmazni fogjátok, így hazatok jóltévőji 's valóságos Organumai fogtok lenni.“

* * *

Cuvier, a' Királyi Biztos, ekképpen magyarázta-meg, hogy mit értenek a' Ministerek a' *Közönséges Morálon*, 's annak *Goromba Megsértésén*? — „A' Közönséges Morálnak, mint minden Társasági Rend' egyedül való oszlopának talpköve, abban a' religiosus érzékenységben áll: melly szerént az ember a' Világ' teremője eránt azzal a' tisztelettel viseltetik, a' mellyel neki magát tartozni gondolja; és a' melly szerént minden ember az Istennek és egy jövendő életnek létében azon kötelességek *sanctionáltatódás*okat keresi, mellyeket ezen a' világon telyesíteni tartozik. Ezt az érzékenységet értjük mi a' Közönséges Morál nevezet alatt; ezen közönséges érzékenység, mellyet az Isten az emberbe ennek teremtetésekor maga beléplántált, az az érzékenység, mellyet a' Hitetlen még a' maga tsalfa okoskodásai között se olthat-ki magából egészesen, ez az, a' mit mi a' *Közönséges Morálon* értünk. Ezen érzékenységet, nem tsak közönségesen, hanem azon igazságoknak, mellyeken, mint talpköveknek fekszik, popularis, egyenes, világos, 's

meghatározott megládatatása által, megsérteni, továbbá az által is megsérteni, hogy azon embereknek szívet, kik ezen Morális érzékenységet a' magok különös 's az ő általok igaznak tartató *Cultussok* (Isten-tiszteletjek) szerint gyakorolják, keserítik — ez az, a' mit mi a' Közönséges Morál' goromba megládatatásának nevezünk. A' Religiót, mint Religiót gorombán meglámodni, azolnak Valójikat kimotskolni, kitsufolni, különösen minden Religiónak szokásait neveltségessé tenni, mind ezek teszik: a' Közönséges Morált gorombán megsérteni, megmotskolni, minthogy mind ezek által azok a' fundamentumos talpkövek, mellyeken ezen Morál fekszik, felettébb keserítő és gyűlölséges módon megbántatnak, és felforgattatnak, semmivé tétetnek."

A' közelébb költ M. Kuriban megláditottuk vala, hogy végezetre a' voksoláskor, a' Ministerek vélekedése gyözedelmeskedett azeránt, hogy nem kell a' törvénybe a' Religio nevezetet betenni, minthogy a' Ministerek vélekedésének 110 vokok fogták pártját, 92-ten voltak ellenzői. — Mivelhogy tehát ellenzői is jó számmal találtattak, kik közül némelleyek nagyon gyökeres okoskodásokon építették értelmeiket: illő leszen ezek közzül is felhozni némelleyeket: —

„Én így szollott *Marcellus* a' Laine Ur' megjobbító jóvállásának fogom pártját; én is azt kívánom mint ő, hogy a' Religio nevezett a' törvénybe, a' *Közönséges Morál'* elejébe tétettségbe, és hogy az Eg' leánya betsültesék-meg legalább annyira, mint az emberek' erőtelen munkája, a' *Philosophia*. Ma még egyszer szerentsésnek nevezem magamat, hogy ezen tárgyat, mellyet ma védelmezek, 1817-ben is, midén azt ezen R. marában, jóvállásképpen *Cornet-d'-Incourt* Ur hozta vala fel, védelmeztem. Az a' kifejezés, hogy a' Re-

ligio goromba megbántásának meg kell büntettetni; a' legtoleransabb embernek se' okozhat semmi nyughatatlanságot. Hisze' a' goromba meglámodás nem volt meggyőződésnek eszköze soha. Melly szerentsések volnának mi, ha a' múlt században azok a' mi, fájdalom! igen nevezetes írónk, kik a' Religiót a' magok igen is goromba meglámodásai által terhelték, a' törvények által megfenyítették volna. Melly sok inségtől megláimólttetett volna Frantzia Ország! Mi a' Közönséges Morál, ha a' Religió által pontosabban meg nem határozottatik, a' melly Isteni erőt költsönöz neki? A' Morált minden ember a' maga systemája 's gondolkodásának fennhéjjazása szerint magyarázza. Az eltévedtek eránt való türedelem, sőt a' nyájas szeretet 's kegyes jó akarat, vagy hogy mindent egy szóba foglaljuk, az egész emberszeretet, az Isten parantsolatja 's az igaz Religio' Dogmája." — Szavait így végzi ezen Orátor: — „Ha a' mai világban azt a' bátorságot azt a' magunk feláldozását, mellyel némelleyek a' köz jóért tusakodunk, meg nem esmerik is: mindazáltal már tsak a' mi ellankadhatatlan meglámodásunk is annak bizonyosága, hogy jóvállásunk meggyőződésen fundálódik, 's hogy mi mindenneket még Üldözőinket is szerentséseknek szemlélni kívánván, Frantzia Országának boldogságát egyedül tsak az igaz jussal bíró Hatalomban, ezt a' Hatalmat pedig tsak abban a' Religióban találjuk fel; a' melly Frantzia Orzágnak sorsát 14 századok alatt kormányozván, ezen országot legnemesebb 's legboldogabb országgá tette."

Az a' *Cornet-d'-Incourt* névű Képvisező, kiről feljebb *Marcellus* emlíkeze, ez által sort nem találhatván az ezen fontos tárgy felett való beszélésre, megláhatmazta a' magok' (az Ultrák) Utóságát, a' Quotidiennét, hogy az itt látható beszédet, mint ha ő azt a' Kö-

vetek' kamarájában valósággal elmondta volna, hírdésae - li: —

„Uraim! a' tanátskozás, mellyet most folytattok, nagyon szomorú és tsudálatos ábrázatba öltözött. A' Ministerek által jóvállatott törvény szerént, egy városszolgát egy mezőpásztort gyalázzal nem lehet illetni, úgy, hogy 50-től fogva 3000 Frankig való büntetéstől ne kelljen félni: de a' Morál ellen-bűnhödni szabad 16-tól fogva 500 Frankig való büntetésért; a' Religió ellen pedig minden büntetés nélkül. A' mi századunkhoz nagyon méltó megvilágosodás! Ha mi most ezen Systema ellen a' Leghercsztyénebb Országban kikelünk, 's a' Religió' jusait védelmezzük, eme' bálványozó Birónak kérdését terjesztik' előnkbe: Mi a' Religió? — 's a' mi Biztosságunk' betsületes Referense (Courvoisier) maga még is felül reá; azt mondván: *Hogy a' Religió az a' Morál, melly örökké oly változhatatlan, mint a' természet és az okosság.* Az után pedig egy más Orátor áll elő (Benjamin Constant), 's azt kérdi, hogy *hát a' Morál mitsoda?* 's azt javasolja, hogy ki kell hagyni mind a' kettőt. De átlássék érte az Ur' neve, ez a' philosophusi lágyemelegség (indifferentismus) a' föld' szívében még nem bírja a' nagyobb részt, mellyet jól láthatunk abból, hogy a' thronusok, az Országlószekek, 's a' társaság: Rend még fenn állnak. Végre elő-áll a' harmadik Orátor (Cuvier), kire az Országlószekek azt bizta, hogy a' jóvállott törvényt védelmezzze. Ez ugyan mérséklettséggel 's böltsességgel beszéllett egy darabig, hanem egyszer elfelejtkezvén, hogy a' Szent Lajosnak egygyik

maradéka', az Anyaszentegyház' legidősebb fija' névében beszél, nem irítozott a' száján ezen tsudálatos szavakat kibocsátani: *Kisértelbe juthattunk volna; hogy Szent Lajosnak megbotsá-sunk!* Ah! Ő; ez a' Nagy Király, Nagy Szent; ez a' Frantzia Ország' Védője, Ő hotsásson-meg nekünk, 's az Ő oltalma nyugtassa-meg a' Thronus 's a' Religió' barátjait. Nem tudják-é a' Religió' barátjai, hogy ennek semmi szüksége nints földi oltalmaztatásra? Ez egyedül az, melly lántzon is szabad, üldöz-tetve 's gyalázzalva is diadalmas 's ditsőséges lévén, és soha meg nem másolódó ígéreteken fundáltatván, a' Morálistáknak minden tévelygéseik, a' természetnek külömbkülömb' tüneményei, az elme' okoskodásainak szüntelen való változásai, 's a' birodalmaknak rettentő felforgattatásai között is, *változhatatlan* marad. De, földnek Hatalmasai! néktek van ám szükségetek a' Religióra, azért, hogy az Égnek ezen leánya a' ti méltóságotokat szenté tegye 's intézeteiteket védelmezzze. Ha ti ennek oltalmát megvetitek, ha homokra építetek, jaj néktek; legelőbb is magatok fogtok töredékeny épületeitek alá temettetni.“

Szent Ilona.

Azok a' személyek, kikről említettük vala, hogy az Anglus Országlószekektől engedelmet nyertek legyen a' Bonapartéhoz való menetelre, Aprilis' 17-dikén *Ostendéből* Doverhez által eveztek, a' hol már egy hajó készen várta őket, hogy arra haladék nélkül felüljelenek; 's elevezzenek.

* Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Máj. 4-dikén 249½ — 5-dikén 249¼ — 6-dikén 249¼ — forintot.

A' Marhahúsnak fontja, Bélsben, Májusra, 17 krajtzárra határozatott.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' *Budai* újságlevelék szerint a' Pesti nagy theátrumon e' hónap' 3-dikán Magyar nyelven való eljáztodtatásra ezen játékot hirdették-ki 's jáztodták is kétségkivül el: A' *Tatárok Magyar Országban*, (*Kisfaludy Sándor* Ur által).

A' Bátsi tsatornán a' közelebb múlt 1818-dik esztendő folytában által vitett: 859,553 $\frac{1}{4}$ Mérő. külömbféle Gabona; 71454 akó Bor; 102015 $\frac{1}{2}$ mázsa Aerarialis Só; 99820 $\frac{3}{4}$ mázsa Fa; Épületnek való szerck, Dohány, Kőszén, Bőrök, Gubats, Házi eszközök, üres Hor-dók, egyéb Elcség öszveségesen 808693 mázsa. Ezen terhek vitettek 624 hajókon, mellyek 4,5,6000 mázsával voltak megterhelve. Egygyiken volt 6469 mázsa Só. Azon kívül 231 üres Hajó is szállítatott által.

B é t s.

A' Romából Bétsbe érkezett legújabb levelek szerint, mellyek Aprilis' 22-dikéig terjednek, Császár és Császárné ő Felségek, valamint Carolina ő Cs. Fő Hercegaszszonysága 's a' Cs. Felséges familiának egyéb ott lévő tagjai, kivánt jó egészségben voltak minnyájan. — April. 20-dikán estve oly nagy és fényes bál adatott a' Capitolium palotájában, hogy két ezerre telt a' hivatalosok száma. A' világoztatások 's a' palota előtt elégetett tűzjáték, igéző szépségűek voltak. A' tűzjáték után Császár ő Felsége' tiszteletére *Cantate* tartatott, mellyet Abbate Santucci költött, 's a' híres Floravanti nevű muzsikamester alkalmaztatott muzsikára. A' bált fényes vendégség rekesztette-be, a' hol Császár és Császárné ő Felségeken 's a' Romában lévő minden más Fejedelmi személyeken kívül, sok fő Dámák, Kardinálisok, és minden. követségi tagok jelen voltak, 's egy nagy asztalnál ültek, melly a' ké-

pes galléria' nagy szalájában terítettett vala fel. Egyéb hivatalos személyek a' több szalákban felterítettett külömbkülömb asztaloknál ettek ittak.

April. 21-dikén estve a' *del Mausolio di Augusto* theátrómán adatott fényes bál; 25-dikre pedig, mint vasárnapon a' *Circus Agonalison* szándékoztak Pályafutást tartani.

April. 22-dikén estve a' Romában lévő Cs. K. Követ Hertzeg *Kaunitz-Rittberg* Ur adott rendkívül fényes és szép izlés szerint elintéztetett bált, a' mellyet Császár és Császárné ő Felségek is megtiszteltek, minden Romában lévő egyéb Fő Urakkal egygyütt jelenléteikkel, 's a' melyre több száz követségi személyek 's egyéb ott lévő fő idegenek meghivattattak. A' mulatság Concerten kezdődött, 's bálozáson végződött. Ő Cs. Felségek is ott maradtak éjszéli egy óráig.

Az ő Cs. Felségek Romából való útnak indulása változás nélkül 26-dikra volt határoztatva, a' melly napon *Molodi-Gaetáig* menni, 's ott meghálni, 's más nap' estvére Nápolyba érkezni szándékoztak, a' hova Metternich ő Hertzegsége ő Felségek előtt már 24-dikben reggel útnak indulandó vala.

Bétsben, Császárné ő F. gének mint a' Fő Nemes Aszszonyságok Csillag Keresztes Rendje' Oltalmazójának Fels. parantsolatjából e' hónap' 3-dikán az Udv. templomban a' Keresztfeltalálásának emlékezetét inneplették ezen Rendnek Bétsben lévő tagjai.

A' mit közelebbi újságunkban arról irtunk, hogy a' Wien mellett lévő theátróm' tulajdonosa Gróf *Pálffy Ferdinánd*, ezen theátrómnak 's a' megnevezett bázaknak 's drágaságoknak Lottéria által lejendő kijáztására, Császár ő Felségétől kegyelmes engedelmet nyert legyen, azt a' Bétsi Udvari Újság' 102-dik számú darabjában is olvasni lehet.